

12. Ринейська Л.С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку [Електронний ресурс] / Ринейська // Ефективна економіка. – 2018. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6178>

13. Резнікова Н.В. Інституційні актори боргової залежності: роль кредитно-рейтингових агентств та міжнародних фінансових організацій / Н.В.Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 11. – С.5-9.

14. Резнікова Н.В. Економічна експансія в умовах становлення нового каркасу міжкраїнової взаємодії / Н.В. Резнікова // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Вип. 111. Ч. II (у двох частинах). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2012. – С. 90-100.

Голубова Г.В.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри статистики,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Зовнішньоекономічна діяльність України: статистичний аспект

Міжнародний поділ праці, міжнародний обмін результатами діяльності країн здійснюється через механізм зовнішньоекономічних відносин. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД), що пов'язана із зовнішньою торгівлею, фінансово-кредитними та інвестиційними операціями, є ваговою складовою розвитку світового господарства.

Відповідно до Закону України “ Про зовнішньоекономічну діяльність ”[1], ЗЕД – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що здійснюється як на території України, так і за її межами.

Найбільш розвиненою формою зовнішньоекономічної діяльності для України залишається зовнішня торгівля. У 2017 році українські товари експортувались до 201 країни світу, а імпортувались – із 206 країн світу, при цьому, експорт здійснювали 16,5 тис. підприємств, а в імпорті були задіяні 27,1 тис. підприємств.

У 2017 році в порівнянні з 2016 роком експорт товарів й послуг зріс на 16,2 %, імпорт – на 11,8%, темпи зростання експорту випереджали темпи зростання імпорту на 3,9%. Однак, перевищення обсягів імпорту над експортом продовжують тенденцію пасивного сальдо торговельного балансу України, табл. 1. Втрати експортного виторгу в розмірі 5,9% у 2016 році та 2,3% у 2017 році призвели до дисбалансу зовнішньої торгівлі.

Показники зовнішньої торгівлі України у 2016-2017 рр.

млрд дол. США

Показники	2016	2017
Експорт товарів й послуг	46,23	53,71
Імпорт товарів й послуг	49,12	54,95
Зовнішньоторговельний оборот	95,35	108,66
Торговельний баланс	-2,89	-1,24

Джерело: розраховано за даними [5]

Додатне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 5,2 млрд дол. США., при цьому, частка торгівлі послугами у 2017 році становила лише 14,5%, що на 6,3 в. п. менше, ніж 2016 року, а частка торгівлі товарами – 85,5%. Таким чином, негативне сальдо торгівлі товарами поглинуло позитивне сальдо торгівлі послугами.

На формування від'ємного сальдо торгівлі товарами вплинули окремі товарні групи: палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки (–10,9 млрд дол. США), механічні машини (–4,0 млрд дол. США), засоби наземного транспорту, крім залізничного, (– 3,8 млрд дол. США), пластмаси, полімерні матеріали (–2,0 млрд дол. США), фармацевтична продукція та електричні машини (по –1,6 млрд дол. США).

Традиційно, серед послуг, що були надані Україною, найбільшу частку займали транспортні послуги (54,7%), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги – 16,4%, послуги з переробки матеріальних ресурсів – 13,3% та ділові послуги – 8,6%.

Збалансувати динаміку зовнішньої торгівлі України здатна інвестиційна політика іноземних інвесторів через капіталовкладення у розвиток виробництва, торгівлю, фінанси, підвищення рівня якості та конкурентоздатності української продукції. Компанії, що отримують іноземні інвестиції отримують не лише капітал, але й новітні технології та сучасні підходи менеджменту. А іноземні інвестори мають власний інтерес щодо вивезення капіталу, наприклад, за наявності надлишку капіталу в країні-інвестора та в пошуках нових ринків збуту чи відсутності відповідної економічної структури тощо.

У 2017 році головними інвесторами для України були країни Європейського Союзу – 70,2% від загального обсягу інвестицій в Україну: Кіпр –10,0 млрд дол. США (36,4% загального обсягу інвестицій з країн ЄС), Нідерланди – 6,3 млрд дол. США (22,9%), Велика Британія – 2,2 млрд дол. США (7,9%), Німеччина – 1,8 млрд дол. США (6,5%) та Франція – 1,3 млрд дол. США (4,9%).

Отримані інвестиції з країн ЄС, в основному, були спрямовані у фінансову та страхову діяльність – 20,4%, у підприємства оптової та роздрібно торгівлі, ремонту автотранспортних засобів та мотоциклів – 11,0% та в організації, пов'язані з операціями на ринку нерухомості, – 10,5%.

Розподіл іноземних інвестицій за видами економічної діяльності залежить від багатьох факторів: бізнес-середовища, структури національної економіки, законодавчого підґрунтя, якості людського потенціалу.

Через нестачу власних коштів чи внутрішніх інвестиційних ресурсів, а також дисбалансу торговельних операцій чимало країн залучають зовнішнє інвестування для відтворення національного виробництва. Мобілізація іноземного капіталу здатна реанімує підприємництво України. У 2018 році в порівнянні з 2017 роком прями іноземні інвестиції в Україну зросли на 4,3%, у 2017 році в порівнянні з 2016 роком – на 3,8%, тобто останніх два роки спостерігається позитивна динаміка.

Зрозуміло, що інвестування нерезидентів мають не лише економічний, але й політичний характер, однак кінцевий результат, для країни-реципієнта буде виправданим.

Список використаних джерел:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 960-ХІІ [Електронний режим] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

2. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.] ; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцурова // Економічна статистика : підручник : у 2 ч. / за ред. А.М. Єріної. – К.: КНЕУ, 2013. – Ч. 1. – 325 с.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний режим]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

4. Сидорова А.В. Міжнародна статистика / А.В. Сидорова, Я.В. Кіусак. – Донецьк: Каштан, 2013 – 384 с.

5. Статистичний щорічник України за 2017 рік / за ред. І.Є. Вернера – К. Державна служба статистики України, 2018. – 541 с.